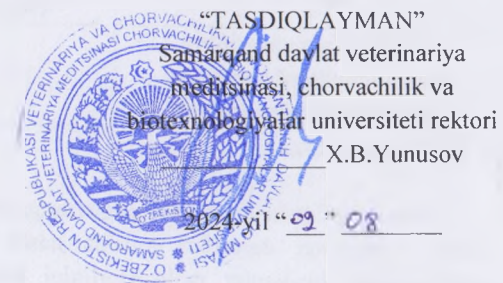


**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**



**CHORVA HAYVONLARINING MAHSULDORLIGINI KOMPLEKS
BAHOLASH VA PROGNOZLASH**

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi: 800000 - Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi: 810000 - Qishloq xo'jaligi
Mutaxassislik: 70810803 - Chorvachilik

Samarqand - 2024

Fan /modul kodi CHHMKBPI108		O'quv yili 2024-2025	Semestr 1-2	ECTS-Kreditlar 8	
Fan /modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi		Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Chorva hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash		120	120	240
2.	I. Fanning mazmuni				
<p>Fanni o'qitishdan maqsad – magistrlarga qishloq xo'jalik hayvonlarini bonitirovka qilish, kompyuter dasturlari asosida naslli hayvonlarning ma'lumotlar bazasini shakllantirish, hayvonlar mahsuldorligini baholash va prognoz qilish, hayvonlar mahsuldorligini erta davrlarda prognozlashning genetik asoslarini bilish, mahsuldorlikni eksteryer konstitutsiyasiga binoan baholash hamda ularni amaliyotga tatbiq etish haqida bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – magistrlarga qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va erta prognozlash usullari fanining o'rganishdagi mavjud muammolar bo'yicha chuqur bilimni singdirish; fan yutuqlarini amaliyotga tatbiq etishga mo'ljallangan kasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishlarini ta'minlash; chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognoz qilishda genetik va seleksiya ishlari, hayvonlar naslning kelib chiqishi va sifati bilan baholanishi, tashqi belgilar bo'yicha hayvonlarning mahsuldorligini prognoz qilish bo'yicha mukammal tushunchalarni shakllantirishga erishish; qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va erta prognozlashning zamonaviy takomillashgan usullarini o'rgatish, talabalarning amaliy faoliyatida olgan bilim, ko'nikmalarini kasbiy faoliyatida qo'llay olishiga erishish.</p>					
<p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p>					
<p>1-mavzu. Chorva hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash faniga kirish</p> <p>“Chorva hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash” fanining ta'rifi, uning rivojlanish tarixi, biologiya va zootexniya fanlar orasida tutgan o'rni, qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va erta prognozlashning zamonaviy takomillashgan usullari va tashkiliy ishlarni hal etish</p>					

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiya universiteti, “Xususiy zootexniya” kafedrası dotsenti qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) Sh.E.Qurbonova va qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) assistent M.T.Axtamovlar tomonidan 70810803 – Chorvachilik mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlash uchun “Chorva hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash” fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

T A Q R I Z

O'quv dasturi magistratura bosqichining 70810803 – Chorvachilik mutaxassislari bo'yicha malakali kadrlar tayyorlash uchun mo'ljallangan. Chorva hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash muhim amaliy ahamiyatga ega.

Qishloq xo'jalik hayvonlarning o'sishi, rivojlanishi va voyaga yetish uchun ma'lum muddat talab qilinadi. Shuning uchun ularning kelgusidagi mahsuldorligini va nasldorlik hususiyatlarini kompleks baholash va prognozlash iqtisodiy nuqtai-nazardan muhim ahamiyat kasb etadi.

Dasturda qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorlik yo'nalishlari va zotlari bo'yicha o'ziga xos bo'lgan belgilar majmualari, ularning shakllanishi va bu belgilarga qarab ularning kelgusidagi mahsuldorligini erta bashoratlash usullari har bir tur, zot va mahsuldorlik yo'nalishlari kesimida yoritib berishga e'tibor qaratilgan.

Dasturning amaliy mashg'ulotlar qismida ushbu ko'rsatkichlar va usullar jahonning ilg'or tajribalari asosida o'rganishga keng o'rin berilgan.

Dastur magistrlar uchun tushunarli, sodda va ravon uslubda bayon qilingan. Mazkur dastur o'quv dasturlarini tuzishda qo'yiladigan talablarga to'liq javob beradi va tasdiqlash uchun tavsiya etaman.

Qorako'lechilik va cho'l ekologiyasi
ilmiy tadqiqot instituti
direktori, q.x.f.d., professor:



E.S.Shaptakov

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiya universiteti, "Xususiy zootexniya" kafedrasida dotsenti qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) Sh.E.Qurbonova va qishloq xo'jaligi fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) assistent M.T.Axtamovalar tomonidan Qishloq xo'jalik oliy o'quv yurtlarining 70810803 – Chorvachilik mutaxassislari bo'yicha magistrlar tayyorlash uchun "Chorva hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash" fanidan tayyorlangan o'quv dasturiga

TAQRIZ

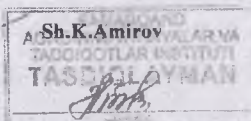
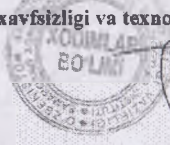
Qishloq xo'jalik hayvonlarning o'sishi, rivojlanishi va voyaga etish uchun ma'lum muddat talab qilinadi. Shuning uchun ularning kelgusidagi mahsuldorligini va nasldorlik xususiyatlarini kompleks baholash va prognozlash iqtisodiy nuqtai-nazardan muhim ahamiyat kasb etadi.

Dasturda magistr larga qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash fanining o'rganishdagi mavjud muammolar bo'yicha chuqur bilimni singdirish; fan yutuqlarini amaliyotga tatbiq etishga mo'ljallangan kasbiy tayyorgarlikka ega bo'lishlarini ta'minlash; chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va bashorat qilishda genetik va seleksiya ishlari, hayvonlar naslning kelib chiqishi va sifati bilan baholanishi, tashqi belgilar bo'yicha hayvonlarning mahsuldorligini bashorat qilish bo'yicha mukammal tushunchalarni shakllantirishga erishish; qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlashning zamonaviy takomillashgan usullarini yoritib berishga e'tibor qaratilgan.

Dasturning amaliy-laboratoriya mashg'ulotlar qismida ushbu ko'rsatkichlar va usullar jahonning ilg'or tajribalari asosida o'rganishga keng o'rin berilgan.

Dastur magistr larcha uchun tushunarli, sodda va ravon uslubda bayon qilingan. Mazkur dastur o'quv dasturlarini tuzishda qo'yiladigan talablarga to'liq javob beradi va tasdiqlash uchun tavsiya etaman.

Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Oziq-ovqat xavfsizligi va texnologiyasi" kafedrasida professori



yo'llarini ko'rsatish, seleksiya-naslchilik ishlarini takomillashtirish va podani takror ishlab chiqarishni intensivlashtirish; ozuqa bazasini samarali tashkil etish va sigirlarni to'la qiymatli oziqlantirish; sut va go'sht qoramolchiligiga taraqqiy etgan texnologiyalarni joriy etish.

2-mavzu. Hayvonlar mahsuldorligini baholash va prognoz qilishning genetik asoslari

Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognoz qilishda genetik va seleksiya ishlari. Molekulyar genetik belgilarning bir nechta turlari. Genetik markerlarning eng qulay turi Hayvonlarning naslning kelib chiqishi va sifati bilan baholanishi, hayvonlar mahsuldorligini baholash va prognoz qilish, hayvonlar mahsuldorligini erta davrlarda prognozlashning genetik asoslarini bilish, mahsuldorlikni eksteryer konstitutsiyasiga binoan baholash.

3-mavzu. Hayvonlar mahsuldorligini baholash va prognoz qilishning genetik asoslari

Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognoz qilishda genetik va seleksiya ishlari. Molekulyar genetik belgilarning bir nechta turlari. Genetik markerlarning eng qulay turi Hayvonlarning naslning kelib chiqishi va sifati bilan baholanishi, hayvonlar mahsuldorligini baholash va prognoz qilish, hayvonlar mahsuldorligini erta davrlarda prognozlashning genetik asoslarini bilish, mahsuldorlikni eksteryer konstitutsiyasiga binoan baholash.

4-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholashda irsiyatning sitologik, molekulyar asoslarini o'rganish

Hujayra to'g'risida tushuncha hujayraning shakli, tuzilishi va bo'linishi (mitoz, meyoza, amitoz va endometoz) hamda ularning genetik xususiyatlari. Gametogenez, spermatogenez va ovogenez jarayonlarining biologik xususiyatlari. Nuklein kislotalar to'g'risida tushuncha va ularning irsiyatdagi roli. Organizmda oqsillarni sintezlashda, belgi va xususiyatlarning shakllanishida nuklein kislotalarining ahamiyati DNK tuzilishi. Genetik kod va uning biologik xususiyati. Mikroorganizmlar genetikasi (transformatsiya, transduksiya, konyugatsiya).. RNK turlari (D.Uotson va F.Kriklar ta'limoti bo'yicha)

5-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholashda irsiyatning sitologik, molekulyar asoslarini o'rganish

Hujayra to'g'risida tushuncha hujayraning shakli, tuzilishi va bo'linishi (mitoz, meyoza, amitoz va endometoz) hamda ularning genetik xususiyatlari. Gametogenez, spermatogenez va ovogenez jarayonlarining biologik xususiyatlari. Nuklein kislotalar

<p>to'g'risida tushuncha va ularning irsiyatdagi roli. Organizmda oqsillarni sintezlashda, belgi va xususiyatlarning shakllanishida nuklein kislotalarining ahamiyati DNK tuzilishi. Genetik kod va uning biologik xususiyati. Mikroorganizmlar genetikasi (transformatsiya, transduksiya, konjugatsiya).. RNK turlari (D.Uotson va F.Kriklar ta'limoti bo'yicha)</p> <p>6-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognozlashda mutatsion o'zgaruvchanlik, populyasiyalar genetikasining ahamiyati</p> <p>Mutatsiya ta'sirida gen va xromosomalar tarkibining o'zgarishi. Mutatsiya nazariyasining yaratilishida G.de.Frizning roli. Mutatsiyalarning tasniflari. Sun'iy mutatsiya, (fizikaviy, kimyoviy va biologik mutagenlar). Mutatsiyaning evolyutsiyadagi roli, yangi nav va zot yaratishdagi ahamiyati. Poliploidiya, geteroploidiya, xromosomalarning qayta tuzilishi. N.I.Vavilovning irsiy o'zgaruvchanlikda gomologik qator qonuni va uni chorvachilikdagi amaliy ahamiyati. Populyatsiya va sof liniyalar to'g'risida V.Iogannsenning ishlari. Tabiiy va sun'iy populyatsiyalar. Genofond to'g'risida tushuncha va uni takomillashtirish yo'llari. Populyatsiya tarkibidagi genotip va genlarning takrorlanishi.</p> <p>7-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognozlashda mutatsion o'zgaruvchanlik, populyasiyalar genetikasining ahamiyati</p> <p>Mutatsiya ta'sirida gen va xromosomalar tarkibining o'zgarishi. Mutatsiya nazariyasining yaratilishida G.de.Frizning roli. Mutatsiyalarning tasniflari. Sun'iy mutatsiya, (fizikaviy, kimyoviy va biologik mutagenlar). Mutatsiyaning evolyutsiyadagi roli, yangi nav va zot yaratishdagi ahamiyati. Poliploidiya, geteroploidiya, xromosomalarning qayta tuzilishi. N.I.Vavilovning irsiy o'zgaruvchanlikda gomologik qator qonuni va uni chorvachilikdagi amaliy ahamiyati. Populyatsiya va sof liniyalar to'g'risida V.Iogannsenning ishlari. Tabiiy va sun'iy populyatsiyalar. Genofond to'g'risida tushuncha va uni takomillashtirish yo'llari. Populyatsiya tarkibidagi genotip va genlarning takrorlanishi.</p> <p>8-mavzu. Chorva hayvonlar ontogenezi yoki hayvonlarning shaxsiy taraqqiyotini baholash va prognozlash</p> <p>Ontogenez va filogenezi to'g'risida tushuncha. Ontogenez bilan-filogeneznining o'zaro bog'liqligi. Assimilyatsiya va dissimilyatsiyaning hayvon organizmidagi ta'siri. O'sish va rivojlanish to'g'risida tushuncha. O'sish va rivojlanishning asosiy xususiyatlari. O'sish va rivojlanishni o'rganish usullari. Murtak, homila oldi, homila, yangi tug'ilganlik fazasi, sut emish fazasi, to'la yetuklik va funksional qobiliyatining gullab-yashnagan fazasi va qarilik fazasi to'g'risida tushuncha</p>	
--	--

<p>3. Donald M. Broom and Andrew F. Fraser //Domestic Animal Behaviour and Welfare// Printed and bound in the UK by Cambridge University Press, Cambridge. 2007.</p> <p>Qo'shimcha adabiyotlar</p> <p>4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.</p> <p>5. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 36 bet.</p> <p>6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.</p> <p>7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.</p> <p>8. Рядчиков В.Г. Основы питания и кормления сельскохозяйственных животных. Учебник. Краснодар КГАУ, 2014.</p> <p>Axborot manbaalari</p> <p>1. www.Ziyo.net.</p> <p>2. www.uralrti.ru.</p> <p>3. www.twirpx.com</p>	
7.	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Kengashining 2024-yil "2 "-avgustdagi "12-sonli bayoni bilan maqullangan.
8.	<p>Fan/modul uchun ma'sullar:</p> <p>Sh.E.Qurbonova– SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrası v.b.dotsenti, qishloq xo'jalik fanlari doktori (PhD)</p> <p>M.T.Axtamova– SamDVMCHBU, "Xususiy zootexniya" kafedrası assistenti, qishloq xo'jalik fanlari doktori (PhD)</p>
9.	<p>Taqrizchilar:</p> <p>1. Sh.K.Amirov – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Oziq – ovqat xavfsizligi va texnologiyasi" kafedrası professori q.x.f.n.</p> <p>2. E.S.Shaptakov – Qorako'lchilik va cho'l ekologiyasi ilmiy tadqiqot instituti direktori, q.x.f.d., professor</p>

	holatda stajirovkani tashkil etish tartib-qoidalarini amaldagi normativ-huquqiy hujjat (Nizom) asosida olib boriladi.
3.	<p>VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida magistr:</p> <ul style="list-style-type: none"> qishloq xo'jalik hayvonlarini bonitirovka qilish, kompyuter dasturlari asosida naslli hayvonlarning ma'lumotlar bazasini shakllantirish, hayvonlar mahsuldorligini baholash va prognoz qilish, hayvonlar mahsuldorligini erta davrlarda prognozlashning genetik asoslarini bilish va baholash haqida tasavvurga ega bo'lishi (bilim); mahsuldorlikni eksteryer konstitutsiyasiga binoan baholash hamda ularni amaliyotga tatbiq etish, qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va erta prognozlash usullari bilimni singdirish; chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognoz qilishda genetik va seleksiya ishlari, hayvonlar naslning kelib chiqishi va sifati bilan baholanishi, tashqi belgilar bo'yicha hayvonlarning mahsuldorligini prognoz qilish bilishi va ulardan foydalana olishi; (ko'nikma) qishloq xo'jalik hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va erta prognozlashning zamonaviy takomillashgan usullarini o'rgatish, chorva hayvonlarining psixologiyasi, fe'l-atvor xususiyatlari va ularni mahsuldorlik ko'rstakichlari bilan uzviyligi, chorva hayvonlari bilan ishlash, ularning fe'l-atvorini kuzatish va kuzatuvlar orqali mahsuldorligini erta prognozlash ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak; (malaka)
4.	<p>VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> ma'ruzalar; interfaol keys-stadilar; seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); guruhlarda ishlash; taqdimotlarni qilish; individual loyihalar; jamoat bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	<p>VIII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.</p>
6.	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <p>1. Sherbatov V.I. va boshqalar. Chorva hayvonlarining mahsuldorligini kompleks baholash va prognozlash. Darslik. Toshkent. 2023.</p> <p>2. Щербатов В. И., Тузов И. Н., Дикарев А. Г. Методы комплексной оценки и ранней диагностики продуктивности сельскохозяйственных животных. Учебное пособие. Краснодар. КубГАУ, 2016.</p>

<p>9-mavzu. Chorva hayvonlar ontogenezi yoki hayvonlarning shaxsiy taraqqiyotini baholash va prognozlash</p> <p>Ontogenez va filogenez to'g'risida tushuncha. Ontogenez bilan-filogeneznining o'zaro bog'liqligi. Assimilyatsiya va dissimilyatsiyaning hayvon organizmidagi ta'siri. O'sish va rivojlanish to'g'risida tushuncha. O'sish va rivojlanishning asosiy xususiyatlari. O'sish va rivojlanishni o'rganish usullari. Murtak, homila oldi, homila, yangi tug'ilganlik fazasi, sut emish fazasi, to'la yetuklik va funksional qobiliyatining gullab-yashnagan fazasi va qarilik fazasi to'g'risida tushuncha</p> <p>10-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini eksteryer va konstitutsiyasiga binoan baholash va prognozlash usullari</p> <p>Konstitutsiya tushunchasi. Qishloq xo'jalik hayvonlarining konstitutsiyasining turlari. Konstitutsiya tiplarining tasniflanishi. Sigoning konstitutsiya tipi. Chorva mollari va parrandalarni zarur konstitutsiya tiplarini shakllantirish. Hayvonlarning tashqi ko'rinishi va uni baholash usullari, qishloq xo'jalik hayvonlarining eksteryerining organizmdagi fiziologik holati. Tashqi belgilar bo'yicha hayvonlarning mahsuldorligini prognoz qilish.</p> <p>11-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini eksteryer va konstitutsiyasiga binoan baholash va prognozlash usullari</p> <p>Konstitutsiya tushunchasi. Qishloq xo'jalik hayvonlarining konstitutsiyasining turlari. Konstitutsiya tiplarining tasniflanishi. Sigoning konstitutsiya tipi. Chorva mollari va parrandalarni zarur konstitutsiya tiplarini shakllantirish. Hayvonlarning tashqi ko'rinishi va uni baholash usullari, qishloq xo'jalik hayvonlarining eksteryerining organizmdagi fiziologik holati. Tashqi belgilar bo'yicha hayvonlarning mahsuldorligini prognoz qilish.</p> <p>12-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognozlashda immunitetning genetik asoslari</p> <p>Turli xil kasalliklarga irsiy mustahkamlik va beriluvchanlik. Har xil nogironlik va kasalliklar genetikasi. Immunitet va irsiy kasalliklar genetikasi hamda irsiy chidamlilikning naslga berilishi. Tabiiy rezistentlik va chidamlilikning chorvachilikdagi ahamiyati. Patologik o'zgarishlar. Antigenlar to'g'risida tushuncha. Antigenlar turi va ularning genetik ahamiyati. Antitelalarning antigenlarga to'g'ri kelishi va kelmasligi. Antitelalarning turi. Qon guruhlari (AVO). Polimorf sistemasining chorvachilikdagi roli.</p> <p>13-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini baholash va prognozlashda immunitetning genetik asoslari</p> <p>Turli xil kasalliklarga irsiy mustahkamlik va beriluvchanlik. Har xil nogironlik</p>	
---	--

va kasalliklar genetikasi. Immunitet va irsiy kasalliklar genetikasi hamda irsiy chidamlilikning naslga berilishi. Tabiiy rezistentlik va chidamlilikning chorvachilikdagi ahamiyati. Patologik o'zgarishlar. Antigenlar to'g'risida tushuncha. Antigenlar turi va ularning genetik ahamiyati. Antitelalarning antigenlarga to'g'ri kelishi va kelmasligi. Antitelalarning turi. Qon guruhlari (AVO). Polimorf sistemasining chorvachilikdagi roli.

14-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini intereriga binoan baholash va prognozlash usullari

Chorva hayvonlari mahsuldorligini intereriga binoan gematologik ko'rsatkichlari. Chorva mollarining qon ko'rsatkichlarining tahlili, genotip va fenotip bilan bog'liqligi. Klinik (chorva mollarining tana harorati, yurak urishi, nafas olishi) ko'rsatkichlari. Teri va uning hosilalari. Keratinlashtirilgan teri qo'shimchalarini rivojlanishi, yelin terisidagi mavjud ter bezlari soni. Suyak to'qimasida hayvonlarni baholash usullari. Skeletning minerallashuv darajasi, chorva mollari ogometriyasining ilmiy asoslari.

15-mavzu. Chorva hayvonlari mahsuldorligini intereriga binoan baholash va prognozlash usullari

Chorva hayvonlari mahsuldorligini intereriga binoan gematologik ko'rsatkichlari. Chorva mollarining qon ko'rsatkichlarining tahlili, genotip va fenotip bilan bog'liqligi. Klinik (chorva mollarining tana harorati, yurak urishi, nafas olishi) ko'rsatkichlari. Teri va uning hosilalari. Keratinlashtirilgan teri qo'shimchalarini rivojlanishi, yelin terisidagi mavjud ter bezlari soni. Suyak to'qimasida hayvonlarni baholash usullari. Skeletning minerallashuv darajasi, chorva mollari ogometriyasining ilmiy asoslari.

16-mavzu. Chorva mollarining suyaklari bo'yicha mahsuldorligini bashoratlash

Chorva mollarining og'irliklarining tayanch nuqtalari, oyoqlariga va mahsuldorliklariga ta'siri. Chorva mollarini ularning suyaklari tuzilishi, mustahkamligiga ko'ra baholash va tanlash usullari Suyak-sklet tizimining rivojlanish qonuniyatlari. Cho'chqalar tuzulish indeksini baholash. Cho'chqalarda og'irlik markazining ekstremal patologiyaga ta'siri, cho'chqa tuzilishi va uning kuchini hisobga olgan holda cho'chqalarni tanlash usullari.

17-mavzu. Chorva mollarining suyaklari bo'yicha mahsuldorligini bashoratlash

Chorva mollarining og'irliklarining tayanch nuqtalari, oyoqlariga va mahsuldorliklariga ta'siri. Chorva mollarini ularning suyaklari tuzilishi, mustahkamligiga ko'ra baholash va tanlash usullari Suyak-sklet tizimining rivojlanish

8. Legorn zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
9. Rus oq tovuq zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
10. Arab ot zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
11. Axaltaka ot zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
12. Belarus otlarning nasl-nasabi.
13. Otlarning reproduktiv qobiliyatining biologik xususiyatlari.
14. Tabun otlarining biologik xususiyatlari.
15. Otlarning tashqi qismida yosh o'zgaruvchanligi va jinsiy dimorfizm.
16. Don otlarning nasl-nasabi.
17. Otlarni sport o'yinlariga tayyorlash va sinovdan o'tkazish.
18. Yuguruvchi otlarni tayyorlash va sinovdan o'tkazish.
19. Yirik oq cho'chqa zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
20. Hayvonlarning xulq-atvorini o'rganish usullari.
21. Asabiy xulq-atvorni tartibga solish.
22. Turli xil hayvonlar o'rtasidagi muloqot.
23. Etologiyani shakllantirishning asosiy tarixiy bosqichlari.
24. Murakkab xatti-harakatlarni tahlil qilish uchun tizimli yondashuv.
25. Chorva hayvonlarini prognozlashda etologiyaning ahamiyati.
26. Chorva hayvonlarini mahsuldorligini etologik ko'rsatkichlari bo'yicha prognozlash.

V. Ilmiy amaliyot (stajirovka).

Ilmiy amaliyot ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini bajarish jarayonida amalga oshiriladi. Ilmiy amaliyot (stajirovka) magistratura mutaxassisligi bo'yicha maqsadli kasbiy ta'lim o'quv reja va dasturlarini o'zlashtirish, magistratura talabalarida ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarini shakllantirish, ta'limni fan va ishlab chiqarish bilan integratsiyasini rivojlantirish yo'li orqali magistrlar eng yangi ilmiy-texnik rivojlanishdagi yutuqlar hamda iqtisod, fan, texnika, madaniyat va sog'liqni saqlash tarmoqlaridagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bazasida ilmiy tadqiqot ishlari, taqozo etganda individual ilmiy izlanish va tajriba-sinovlarni o'tkazish maqsadida tashkil etiladi.

Ilmiy amaliyot (Stajirovka):

- ilmiy tadqiqot olib borish, nazariy va amaliy bilimlarni chuqurlashtirishi;
 - fan, soha hamda boshqa tarmoqlardagi zamonaviy texnika va texnologiyalar bilan tanishtirishi;
 - amaliy kasbiy va ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarni shakllantirishi;
 - kasbga samarali moslashuvni ta'minlashi lozim.
- Bunda ilmiy amaliyot (stajirovka)ga yo'llangan magistratura talabasi o'quv jarayoni jadvalini individual grafik asosida ham bajarishi ko'zda tutiladi. Ushbu

guruhga bir o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi lozim. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalarini qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III.II. Laboratoriya mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Chorva mollarining mahsuldorligini baholash va ko'rsatgichlarini o'rnanishda chorva mollarining qon guruhlari.
2. Chorva mollarining mahsuldorligini baholash va ko'rsatgichlarini o'rnanishda chorva mollarining qon guruhlari.
3. Naslchilik ishlari va hisobi samaradorligini oshirishda immunogenetik nazorat usuli.
4. Naslchilik ishlari va hisobi samaradorligini oshirishda immunogenetik nazorat usuli.
5. Chorva mollarining klinik ko'rsatgichlari
6. Chorva mollarining klinik ko'rsatgichlari
7. Teri va uning hosilalari
8. Teri va uning hosilalari
9. Omegometriya
10. Omegometriya

Laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha kafedra professor-o'qituvchilari tomonidan laboratoriya mashg'ulotlarining pasportlari, ularni bajarish bo'yicha uslubiy ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Laboratoriya mashg'ulotlari zarur asbob uskunalar va reaktivlar bilan jihozlangan auditoriyalarda bir guruhni ikkiga bo'lib o'tkazilishi lozim.

Laboratoriya mashg'ulotlarida magistrlar turli qishloq xo'jalik va laboratoriya hayvonlari organizmida kechayotgan hayotiy jarayonlarning hayvonlar turiga, jinsiga, zotiga, yashash sharoitiga, mahsuldorligiga va boshqa omillarga qarab, qanday o'zgarishini laboratoriya (gemotologik, immunogenetik, klinik) tekshirishlar orqali o'rganadilar. Olingan natijalarni tahlil qilish va baholash malakalariga ega bo'ladilar.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan topshiriqlar:

1. Chorva hayvonlar mahsuldorligini baholash va prognozlash usullari.
2. Hisori zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
3. Jaydari zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
4. Edilboy zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
5. Qorako'l zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
6. Malich zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.
7. Cho'shqa zotiga xos bo'lgan mahsuldorlik belgilarning shakllanishi.

qonuniyatlari. Cho'chqalar tuzulish indeksini baholash. Cho'chqalarda og'irlik markazining ekstremal patologiyaga ta'siri, cho'chqa tuzilishi va uning kuchini hisobga olgan holda cho'chqalarni tanlash usullari.

18-mavzu. Parrandalarning suyaklari bo'yicha mahsuldorligini bashoratlash

Suyak-sklet tizimining rivojlanish qonuniyatlari. Suyaklarning rivojlanishi uchun tovuqlarning go'sht mahsuldorligini erta prognoz qilish. Parrandalarni baholash usullari va mahsuldorligini erta prognozlash. Suyak diametrining oshishi, son va tovon suyaklarining yuzalari va xo'rozchalarning go'sht sifatleri orasidagi fenotipik o'zgarishlar, "Ross" va "SK Rus" parranda liniya va krosslari ko'rsatgichlarining fenotip o'zgarishlar koeffitsientlari, parrandalarni suyaklari rivojlanishi bo'yicha erta tanlash.

19-mavzu. Parrandalarning suyaklari bo'yicha mahsuldorligini bashoratlash

Suyak-sklet tizimining rivojlanish qonuniyatlari. Suyaklarning rivojlanishi uchun tovuqlarning go'sht mahsuldorligini erta prognoz qilish. Parrandalarni baholash usullari va mahsuldorligini erta prognozlash. Suyak diametrining oshishi, son va tovon suyaklarining yuzalari va xo'rozchalarning go'sht sifatleri orasidagi fenotipik o'zgarishlar, "Ross" va "SK Rus" parranda liniya va krosslari ko'rsatgichlarining fenotip o'zgarishlar koeffitsientlari, parrandalarni suyaklari rivojlanishi bo'yicha erta tanlash.

20-mavzu. Parrandalarning suyaklari bo'yicha mahsuldorligini bashoratlash

Suyak-sklet tizimining rivojlanish qonuniyatlari. Suyaklarning rivojlanishi uchun tovuqlarning go'sht mahsuldorligini erta prognoz qilish. Parrandalarni baholash usullari va mahsuldorligini erta prognozlash. Suyak diametrining oshishi, son va tovon suyaklarining yuzalari va xo'rozchalarning go'sht sifatleri orasidagi fenotipik o'zgarishlar, "Ross" va "SK Rus" parranda liniya va krosslari ko'rsatgichlarining fenotip o'zgarishlar koeffitsientlari, parrandalarni suyaklari rivojlanishi bo'yicha erta tanlash.

21-mavzu. Quyonlarni go'sht mahsuldorligini zotiga bog'liqlikda prognozlash

Quyon zotlari haqida tushuncha. Go'sht-teri yo'nalishidagi zotlar. Go'sht yo'nalishidagi zotlar. Tivit yo'nalishidagi zotlar. Turli zotdagi quyonlarning tirik vazni, konstitutsiyasi, eksteryeri, jun qoplaminig tuzilishi, tusi, yetiluvchanligi,

serpushtligi va boshqa xo'jalik-foydali belgilari.

Kaliforniya, Yangi Zellandiya, yirik kulrang, yirik oq zotlarining kelib chiqishi, biologik hususiyatlari, baholash usullari va zotlarni go'sht mahsuldorligi bo'yicha erta prognozlash.

22-mavzu. Quyonlarni go'sht mahsuldorligini zotiga bog'liqlikda prognozlash

Quyvon zotlari haqida tushuncha. Go'sht-teri yo'nalishidagi zotlar. Go'sht yo'nalishidagi zotlar. Tivit yo'nalishidagi zotlar. Turli zotdagi quyvonlarning tirik vazni, konstitutsiyasi, eksteryeri, jun qoplamining tuzilishi, tusi, yetiluvchanligi, serpushtligi va boshqa xo'jalik-foydali belgilari.

Kaliforniya, Yangi Zellandiya, yirik kulrang, yirik oq zotlarining kelib chiqishi, biologik hususiyatlari, baholash usullari va zotlarni go'sht mahsuldorligi bo'yicha erta prognozlash.

23-mavzu. Sanoat chorvachiligida etologik xususiyatlari

Guruhdagi hayvonlarning xulq-atvori va uning mahsuldorligiga ta'siri. Oziq-ovqat xatti-harakatlarida hayvonlarni baholash. Hayvonlarning jinsiy xulq-atvori va uni mahsuldorlik bilan bog'lash. Chorva mollari va parrandalarning xulq-atvorlari. Chorva mollari va parrandalarning xulq atvorlariga asoslangan mahsuldorlik ko'rsatgichlarini oshirish va baholash usullari. Chorva mollari va parrandalarning etologik belgilariga ta'sir etuvchi omillar. Ozuqalar iste'moli belgisi bo'yicha chorva mollarni tanlash.

24-mavzu. Sanoat chorvachiligida etologik xususiyatlari

Guruhdagi hayvonlarning xulq-atvori va uning mahsuldorligiga ta'siri. Oziq-ovqat xatti-harakatlarida hayvonlarni baholash. Hayvonlarning jinsiy xulq-atvori va uni mahsuldorlik bilan bog'lash. Chorva mollari va parrandalarning xulq-atvorlari. Chorva mollari va parrandalarning xulq atvorlariga asoslangan mahsuldorlik ko'rsatgichlarini oshirish va baholash usullari. Chorva mollari va parrandalarning etologik belgilariga ta'sir etuvchi omillar. Ozuqalar iste'moli belgisi bo'yicha chorva mollarni tanlash.

25-mavzu. Sanoat chorvachiligida etologik xususiyatlari

Guruhdagi hayvonlarning xulq-atvori va uning mahsuldorligiga ta'siri. Oziq-ovqat xatti-harakatlarida hayvonlarni baholash. Hayvonlarning jinsiy xulq-atvori va uni mahsuldorlik bilan bog'lash. Chorva mollari va parrandalarning xulq-atvorlari. Chorva mollari va parrandalarning xulq atvorlariga asoslangan mahsuldorlik ko'rsatgichlarini oshirish va baholash usullari. Chorva mollari va parrandalarning etologik belgilariga ta'sir etuvchi omillar. Ozuqalar iste'moli belgisi bo'yicha chorva mollarni tanlash.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Chorva mollarni tanlashni va ko'paytirishni ularning kelib chiqishi va nasllar sifatleri bo'yicha olib borish
 2. Chorva mollari va parrandalarda otalarining naslli ko'rsatgichlari
 3. Chorva mollari va parrandalarda otalarining naslli ko'rsatgichlari
 4. Konstitutsiya tiplarining tasniflanishi
 5. Chorva mollarning eksteryeri va uni baholash usullari
 6. Chorva mollarning eksteryeri va uni baholash usullari
 7. Parrandalar eksteryeri va uni baholash usullari.
 8. Parrandalar eksteryeri va uni baholash usullari.
 9. Chorva mollari mahsuldorligi eksteryer ko'rsatgichlar asosida baholash
 10. Chorva mollari mahsuldorligi eksteryer ko'rsatgichlar asosida baholash
 11. Tuxum beruvchi tovuqlarning eksteryerlarini baholash va uning natijalari bo'yicha tovuqlarni tanlash
 12. Tuxum beruvchi tovuqlarning eksteryerlarini baholash va uning natijalari bo'yicha tovuqlarni tanlash
 13. Chorva hayvonlarini interer ko'rsatkichlarini baholash mezonlari
 14. Chorva hayvonlarini interer ko'rsatkichlarini baholash mezonlari
 15. Cho'chqalar og'irligi markazining uning oyoqlari patologiyasi va go'sht mahsuldorligi ta'siri
 16. Cho'chqalar og'irligi markazining uning oyoqlari patologiyasi va go'sht mahsuldorligi ta'siri
 17. Parrandalarning oyoq tizimi patologiyasi, ularni erta aniqlash va baholash usullari
 18. Parrandalarning oyoq tizimi patologiyasi, ularni erta aniqlash va baholash usullari
 19. Quyvonlar bonitirovkasini o'tkazish tartib-qoidalari
 20. Chorva mollarni o'zini tutish hulq-atvorlari va uning mahsuldorligiga ta'siri
 21. Chorva mollarni o'zini tutish hulq-atvorlari va uning mahsuldorligiga ta'siri
 22. Parrandalarning jinsiy hulq-atvori va uning parrandalar mahsuldorligiga bog'liqligi.
 23. Parrandalarning jinsiy hulq-atvori va uning parrandalar mahsuldorligiga bog'liqligi.
 24. Chorva hayvonlari mahsuldorligini prognozlashda belgilarning korrelyasiya, takrorlanish, o'zgaruvchanlik koeffitsientini o'rganish.
 25. Chorva hayvonlari mahsuldorligini prognozlashda belgilarning korrelyasiya, takrorlanish, o'zgaruvchanlik koeffitsientini o'rganish.
- Amaliy mashg'ulotlar zarur asbob uskunalar bilan jihozlangan auditoriyada bir